

inwonen: de echtgenoot, een knappe sjouwerman, raakt aan de drank, en Maria, die met haar bijdrage het budget wat op peil houdt, maakt alle ellende des huizes mee. Alle beloften ten spijt gaat het telkens mis. Eens heeft hij een goede dag gehad in de haven, en wil naar huis, langs de overzijde van zijn stamkroeg. 'Maar, ja wel! Raven en gieren loeren op hun prooi, maar tappers en kroeghoudsters niet minder. Willem was gezien!' De waardin kwam op hem af, en perste hem, die al zo lang in het krijt stond, de laatste stuiver af. Van wanhoop en erger wordt hij dan gered door een reiziger, die hem vraagt hem naar het Schippershuis op de Spaanschekade te brengen, en hem daar, 'op de twee treden afdalende stoep', met een gul 'dankje, vrind' een kwartje fooi gaf. Wat nu komt, kan Maria niet geschreven hebben, blijktens het 'na meer dan veertig jaren', maar we horen hier Anagrapheus zelf – roerend genoeg! 'Reiziger, mocht het u ter ore komen, en een zoo niets beteekenend feit u na meer dan veertig jaren nog in het geheugen gebleven zijn, het zal u dan goed doen te vernemen, dat uw eenvoudig woord op dien laten avond een wekstem ten leven was, en uw drinkgeld het onderpand werd eener soberheid, die, aan vlijt gepaard, dien man van lieverlede in eere bracht, en hem later, bij de uitbreiding van de stad zijner geboorte, door inspanning en werkzaamheid opvoedde tot een bekwaam en welgesteld architect'⁷¹⁾. Ziehier een negentiende-eeuwse Rotterdamse carrière in een notedop! En Maria heeft daaraan het hare bijgedragen!

En dan zien we Maria, natuurlijk, ook aan de Maas – ze was zelf schippersvrouw geweest! De beschrijving door Anagrapheus geeft 'n boeiend beeld, dat men bijv. naast dat van de Physiologie kan leggen; de toon is hier sympathieker. Ze sprak daar, aan de Boompjes, met wie maar naar haar luisteren wou, en in het emmertje, dat ze altijd meenam, gaarde ze van alles bijeen van wat er aan die kade viel te vinden; vaak ook stopt het scheepsvolk haar wat toe. En ook hier is ze weer vaak een reddende engel – bij de broederschap had ze praktijk opgedaan, en nu hielp ze met zalven en smeerseltjes, als er wat voorviel; overigens zweert ze bij Haarlemmerolie, en weet die goed te verkopen, 'nietteenstaande de Holloway-pillen opgang begonnen te maken'.⁷²⁾ –

Eenmaal in Leiden, jaren later, na 1858, komt ze nog elk jaar in augustus⁷³⁾ bij de bouwersfamilie, nu in hun nieuwe huis aan de rand van de stad, logeren. Niets heerlijker dan – en nu niet